

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Piotr Mirek

w sprawie **P.D.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i innych,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 maja 2017 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od postanowienia Sądu Okręgowego w L.

z dnia 22 lutego 2016 r., sygn. akt VI Kzw .../16,

uchylającego postanowienie Sądu Rejonowego w K.

z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ko .../15, i umarzającego postępowanie wykonawcze w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary na podstawie art. 152 k.k.w.,

postanowił:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L..

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 1 lipca 2014 r., sygn. akt II K .../14, oskarżony P.D. uznany został za winnego popełnienia osiemnastu czynów kwalifikowanych z art. 279 § 1 k.k. lub z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i po przyjęciu, że dopuścił się ich w warunkach ciągu przestępstw, na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności, a

także za winnego popełnienia czynu zakwalifikowanego z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., i za to skazany na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. W miejsce wymierzonych kar jednostkowych orzeczono wobec oskarżonego karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych, rozstrzygnięto o zaliczeniu na poczet orzeczonej kary okresu zatrzymania i tymczasowego aresztowania oraz o kosztach procesu.

Orzeczenie powyższe uprawomocniło się z dniem 9 lipca 2014 r.

Postanowieniem z dnia 7 października 2014 r., sygn. akt II Ko 2168/14, w uwzględnieniu wniosku obrońcy skazanego z dnia 14 sierpnia 2014 r. i wcześniejszym wstrzymaniu kary pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy w K. w sprawie II K .../14, Sąd Rejonowy w L. odroczył P.D. wykonanie kary 2 lat pozbawienia wolności na okres 6 miesięcy, tj. do dnia 7 kwietnia 2015 r.

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt II Ko .../15, tenże Sąd, w uwzględnieniu kolejnego wniosku obrońcy z dnia 9 marca 2015 r., ponownie odroczył skazanemu P.D. wykonanie kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej powołanym na wstępie wyrokiem, na dalszy okres 6 miesięcy, tj. do dnia 7 października 2015 r. Postanowienie to, po rozpoznaniu zażalenia prokuratora Prokuratury Rejonowej w K., zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w L. z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. akt VI Kzw .../15.

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ko .../15, Sąd Rejonowy w Kr., po rozpoznaniu wniosku obrońcy z dnia 14 września 2015 r. i wcześniejszym wstrzymaniu wykonania kary, na podstawie art. 152 k.k.w. w zw. z art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., warunkowo zawiesił skazanemu P.D. wykonanie kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie II K .../14, na okres próby 5 lat.

Od tego postanowienia, na niekorzyść skazanego, zażalenie wniósł prokurator kwestionując zastosowanie art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w L. postanowieniem z dnia 22 lutego 2016 r., VI Kzw .../16, w uwzględnieniu zażalenia, uchylił zaskarżone postanowienie Sądu pierwszej instancji i postępowanie wykonawcze w przedmiocie warunkowego zawieszenia

wykonania kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej wobec P.D. wyrokiem Sądu Rejonowego w K. w sprawie II K .../14, na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. umorzył.

Od tego ostatniego orzeczenia kasację na korzyść skazanego wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zaskarżając w całości postanowienie Sądu Okręgowego zarzucił: „rażące i mające wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego wykonawczego i materialnego, a mianowicie art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., polegające na niezasadnym niezastosowaniu tych przepisów, na skutek uznania, że reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1 k.k. nie mają zastosowania do uregulowań zawartych w art. 152 § 1 k.k.w., co skutkowało dokonaniem oceny przesłanek w zakresie możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie przepisów obowiązujących w dacie orzekania, podczas gdy sąd powinien orzekać w oparciu o treść art. 152 § 1 k.k.w., obowiązującego w czasie popełnienia przestępstwa, który jest przepisem względniejszym”.

Przy tak sformułowanym zarzucie autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego jest zasadna w stopniu oczywistym., co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodzić należy się w pierwszym rzędzie z tym twierdzeniem skarżącego, że zapadłe w niniejszej sprawie postanowienie Sądu Okręgowego w L. jest orzeczeniem kończącym postępowanie. Jak to wywiódł już wcześniej Sąd Najwyższy w cytowanym przez autora kasacji postanowieniu z dnia 7 lutego 2013 r., II KK 144/12 (OSNKW 2013, z. 6, poz. 47), który to pogląd obecny skład Sądu Najwyższego w całej rozciągłości podziela: „orzeczeniami kończącymi postępowanie są nie tylko wyroki i postanowienia rozstrzygające w przedmiocie głównego nurtu postępowania, a więc m.in. wyroki skazujące, uniewinniające lub postanowienia o umorzeniu postępowania. Kończą postępowanie także prawomocne orzeczenia wydawane w innych, także pobocznych nurtach procesu,

pod warunkiem że definitywnie zamykają rozpoznanie danej kwestii, powodując trwałe skutki. Dotyczy to także w ograniczonym zakresie postępowania wykonawczego. Postanowienia wydawane w tej fazie postępowania podlegać mogą kontroli kasacyjnej jedynie w trybie przewidzianym w art. 521 k.p.k.”, i dalej: „w odniesieniu do postanowień wydawanych w toku postępowania wykonawczego kasacja nadzwyczajna przysługuje wówczas, gdy są to postanowienia powodujące trwałe przekształcenie kary, to jest sposobu lub trybu jej wykonywania, które jednocześnie nie podlegają korygowaniu na podstawie art. 24 k.k.w.”.

Tego rodzaju orzeczeniem jest bez wątpienia postanowienie w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, o którym mowa w art. 152 § 1 k.k.w., i to zarówno zawierające rozstrzygnięcie mające dla skazanego charakter pozytywny, jak i negatywny. Zapadłe w tej sprawie w instancji *ad quem* w odniesieniu do skazanego P.D. orzeczenie spełnia więc powyższe kryteria odnosi się bowiem do trwałego przekształcenia sposobu wykonania wymierzonej mu prawomocnie kary pozbawienia wolności, a nadto nie podlega korekcie w trybie art. 24 k.k.w., ponieważ wskazania zawarte w kasacji dotyczą kwestii prawnych, a nie nowych lub uprzednio nieznanych przesłanek natury faktycznej.

Trafna jest również ta konstatacja skarżącego, że wydane przez Sąd odwoławczy postanowienie, uchylające wcześniejsze orzeczenie Sądu Rejonowego w K. o warunkowym zawieszeniu – na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. – wykonania wobec skazanego P.D. wymierzonej mu kary 2 lat pozbawienia wolności na okres próby 5 lat i umorzeniu postępowania wykonawczego w tym przedmiocie, zapadło z rażącym naruszeniem zarówno powołanego wyżej przepisu Kodeksu karnego wykonawczego w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., jak i art. 4 § 1 k.k.

Problematyka ta była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w postanowieniach: z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 13/16 (OSNKW 2017, z. 2, poz. 9) oraz z dnia 21 marca 2017 r., III KK 415/16 (LEX nr 2258026), w których zajęto jednoznaczne stanowisko, że reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1 k.k. mają zastosowanie do uregulowań zawartych w art. 152 § 1 k.k.w., a to z uwagi na materialnoprawny charakter tego ostatniego przepisu. Sąd Najwyższy rozpoznający

wniesioną w tej sprawie kasację Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego nie znajduje podstaw natury faktycznej lub prawnej aby od powyższego poglądu odstąpić.

Oczywiste w tym stanie rzeczy jest także i to, że rażące naruszenie przez Sąd Okręgowy w L. przepisów prawa karnego wykonawczego i materialnego wskazanych w *petitum* skargi kasacyjnej miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Inna była wszakże przesłanka formalna zastosowania instytucji określonej w art. 152 § 1 k.k.w. w dacie orzekania w tym przedmiocie, a inna – bez wątplenia względniejsza dla skazanego – w czasie popełnienia przez niego przypisanych mu prawomocnie czynów. Skazany P.D. dopuścił się przestępstw objętych wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie II K 255/14, w okresie od dnia 14 czerwca 2013 r. do dnia 5 grudnia 2013 r., a więc w czasie, gdy zawieszenie kary pozbawienia wolności na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. było możliwe w odniesieniu do tego rodzaju kary w rozmiarze do 2 lat. Zmiana dokonana w powołanym przepisie ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015, poz. 396) – art. 4 pkt 54 – wskazane kryterium od dnia 1 lipca 2015 r. zaostriżyła, ograniczając zastosowanie omawianej instytucji do tych wypadków, gdy kara pozbawienia wolności nie przekracza roku. Zestawienie powyższe nie pozostawia tym samym wątpliwości, które unormowanie w odniesieniu do skazanego miało charakter względniejszy.

Rozważywszy powyższe należało uwzględnić kasację i uchylić – zgodnie z zawartym w niej wnioskiem – zaskarżone postanowienie oraz przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Procedując powtórnie w przedmiocie zażalenia prokuratora Sąd Okręgowy w L. uwzględni pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w niniejszym postanowieniu, w szczególności treść przepisu art. 4 § 1 k.k.

